

Ohjeen tavoitteena on nopeasti selvittää äkillisen yleistilan laskun syy, niin että asiakas saa oikean hoidon ja säilyttää toimintakykynsä. Ohjeistus koskee tilanteita, joissa elintärkeät toiminnot eivät ole uhattuina.

Huom! TeleCare yksiköillä on oma ohjeistus.

HÄTÄTILANTEESSA

Tarkista

- Tajunta** (vaste puheeseen, silmien avaus, reaktio kipuun)
- Hengitys** (raja-arvot: <8 tai >25)
- Pulssi** (raja-arvot: <50 tai >100)

Henkeä uhkaavissa tilanteissa **soita 112** (Huomioi mahdollinen hoitolinjaus! Elvytyskielto: Kyllä/Ei)

MUISSA KUIN HÄTÄTILANTEISSA: 1. TUTKI 2. SELVITÄ 3. TOIMI JA KONSULTOI

1. TUTKI

- Verenpaine, pulssi ja verensokeri**
- Hengenahdistus ja hengitystiheys**
- Kivut:** missä: rintakipu, kipu vatsan alueella, päänsärky? Kivun voimakkuus VAS asteikolla (0-10)
- Vammat, erityisesti pään vammat, varaaminen ym.** (mahdollisesti INR)
- Neurologiset oireet, raajojen liikkuminen, puolioireet ja puhe**
- Infektio-oireet** (lämpö, mahd. mukaan pika-crp, virtsan liuskatesti)
- Muut:** _____

2. SELVITÄ

Luo kokonaiskuva keskustelemalla asiakkaan, omaisten kanssa ja asiakirjamerkintöjen perusteella. Rauhallinen asennoituminen luo turvallisuutta.

- Muutoksen äkillisyys, aiempi fyysinen toimintakyky ja muisti**
- Tajunta:** Kuinka pääset vastavuoroiseen kontaktiin, miten muuttunut? Onko sekavuutta tai harhoja? Arvioi mahdollinen päihteiden käyttö, onko humalassa?
- Kaatuminen:** Mitä on tapahtunut, kompastuminen, huimaus? Kykeneekö varaamaan alaraajoihin ja käyttämään käsiään, onko kipuja?
- Sydänoireet / hengitystieoireet:** Millaista rintakipu on, vaikeutuuko? Auttavatko nitrot tai närästyslääke? Ahdistus, turvotukset ja painon nousu? Rohiseva tai vinkuva hengitys? Yskä?
- Kuume:** Miten pitkään seurattu ja onko saanut kuumelääkettä?
- Heikotus tai huimaus:** Miten pitkään on esiintynyt ja onko muuttunut?
- Psyykinen tila:** Onko masennusta, ahdistusta tai levottomuutta?
- Eritys:** Onko virtsaamiseen liittyviä ongelmia / ummetusta / ripulia / oksentelua?
- Haavat:** Kuinka iso, tyrehtyykö vuoto ja vaatiiko ompelua? Iho, onko muutoksia?
- Pitkäaikaissairaudet:** Onko toimintaohjeita (esim. epilepsian hoito)?
- Nykyinen lääkitys:** Onko ottanut säännöllisesti? Onko tehty kuukauden sisällä muutoksia?
- Hoitotahto:** Onko tehty hoitotahto- tai hoitolinjauspäätöksiä?
- Riskitiedot: Allergiat ja lääkeresistentit mikrobit tai muut tarttuvat taudit?**
- Muut:** _____

3. TOIMI JA KONSULTOI

Neuvottele tarvittaessa terveydenhuollon ammattilaisen kanssa ja toimi annettujen ohjeiden mukaisesti ennen kuin teet päätöksen lähettämisestä päivystykseen.

Yhteys ma-pe klo 8–16: Oman alueen kotisairaanhoidon tai päivystysvastaanotto

Yhteys iltaisin klo 16–22 ja la-su klo 8–22: Alueellinen yhteispäivystys, puh. **2131310**

Yhteys yöaikana klo 22–8: Alueellinen yhteispäivystys, puh. **213 1310**

Kuljetustapa arvioidaan konsultoinnin mukaan.

KIRJAA tiedot aina huolellisesti asiakaskertomukseen.

TARKKAILE asiakkaan muuttunutta vointia määrävälein ongelmasta riippuen ja kirjaa tiedot huolellisesti.